

Dofinansowane przez Unię Europejską – NextGenerationEU

PROGRAM PRIORYTETOWY**Tytuł programu: Czyste Powietrze****1. Cel Programu**

Poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych jednorodzinnych¹.

Narzędziem w osiągnięciu celu jest dofinansowanie przedsięwzięć² realizowanych przez beneficjentów Programu.

2. Wskaźnik osiągnięcia celu Programu

- 1) Liczba budynków/lokalii mieszkalnych³ o poprawionej efektywności energetycznej: 2 500 000 szt.;
- 2) Liczba wymienionych nieefektywnych źródeł ciepła⁴ na niskoemisyjne w budynkach/lokalach mieszkalnych: 2 500 000 szt.;
- 3) Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej z zainstalowanych mikroinstalacji fotowoltaicznych: 450 MWe;
- 4) Ograniczenie zużycia energii końcowej: 39 800 000 MWh/rok;
- 5) Ograniczenie emisji pyłu o średnicy mniejszej niż 10 mikrometrów (PM10): 71 000 Mg/rok;
- 6) Ograniczenie emisji benzo- α -pirenu: 62 Mg/rok;
- 7) Zmniejszenie emisji CO₂: 15 500 000 Mg/rok.

2a. Wskaźniki osiągnięcia celu Programu w ramach finansowania z Funduszu Modernizacyjnego⁵

- 1) Liczba budynków/lokalii mieszkalnych³ o poprawionej efektywności energetycznej (w tym wymiana źródeł ciepła): 160 000 szt.;
- 2) Ograniczenie zużycia energii pierwotnej: 2 878 590 MWh/rok;
- 3) Zmniejszenie emisji CO₂: 910 427 Mg/rok

¹ Przez budynek mieszkalny jednorodzinny, zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane, należy rozumieć budynek wolnostojący albo budynek w zabudowie bliźniaczej, szeregowej lub grupowej, służący zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych, stanowiący konstrukcyjnie samodzielną całość, w którym dopuszcza się wydzielenie nie więcej niż dwóch lokali mieszkalnych albo jednego lokalu mieszkalnego i lokalu użytkowego o powierzchni całkowitej nieprzekraczającej 30% powierzchni całkowitej budynku.

² Ilekroć w Programie oraz dokumentach programowych jest mowa o przedsięwzięciach rozumie się przez to także inwestycje, o których mowa w ustawie dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych.

³ Przez lokal mieszkalny należy rozumieć samodzielny lokal mieszkalny w rozumieniu ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali.

⁴ Przez nieefektywne źródło ciepła w rozumieniu Programu należy rozumieć źródło ciepła na paliwo stałe niespełniające wymagań rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie wymagań dla kotłów na paliwo stałe lub Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla kotłów na paliwo stałe.

⁵ Fundusz Modernizacyjny, o którym mowa w art. 10d dyrektywy 2003/87/WE.

3. Budżet

- 1) Dotacje – środki NFOŚiGW zgromadzone na rachunku Funduszu Modernizacyjnego 10 mld zł⁶.

3a. Zapotrzebowanie na środki

- 1) Dotacje – 127,6 mld zł (w ramach zapotrzebowania na środki uwzględniono dotychczas pozyskane środki: krajowe – 10 mld zł, Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększenia Odporności – 13,895 mld zł; Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 – 7,92 mld zł);
- 2) Kredyty udzielane przez banki: 10 mld zł⁷.

Sposób łączenia dotacji z termomodernizacyjną ulgą podatkową⁸ opisano w Załączniku nr 1 do Programu.

4. Okres wdrażania

Program realizowany będzie w latach 2018-2032⁹, przy czym:

- 1) zobowiązania podejmowane będą do 31.12.2030 r. (podpisywanie umów z beneficjentami);
- 2) środki wydatkowane będą przez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (wfośigw) do 31.12.2032 r.

5. Terminy i sposób składania wniosków

- 1) nabór wniosków prowadzony jest w trybie ciągłym¹⁰;
- 2) szczegółowe terminy, sposób składania wniosków i ich rozpatrywania określone są w regulaminach naboru lub ogłoszeniu o naborze, które są zamieszczone na stronie internetowej właściwego terytorialnie wfośigw.

6. Koszty kwalifikowane

6.1. Katalog kosztów kwalifikowanych

Do dofinansowania w ramach Programu kwalifikowane są koszty: urządzeń, materiałów i usług umieszczone w Załączniku nr 2 do Programu. Załącznik nr 2 zawiera także maksymalne kwoty dotacji i minimalne wymagania techniczne dla poszczególnych kategorii kosztów kwalifikowanych¹¹. W przypadku pomp ciepła oraz kotłów na pellet drzewny o podwyższonym standardzie i kotłów zgazowujących drewno o podwyższonym standardzie, do dofinansowania kwalifikują się wyłącznie urządzenia znajdujące się na liście ZUM, w przypadku wyboru pozostałych urządzeń i materiałów kwalifikowanych w ramach Programu, rekomendowane jest wykorzystywanie listy ZUM.

6.2. Kwalifikowalność VAT

Podatek od towarów i usług (VAT) jest kosztem niekwalifikowanym.

6.3. Okres kwalifikowalności kosztów

⁶ Środki finansowe wchodzące w skład budżetu pozyskane z Funduszu Modernizacyjnego, o którym mowa w art. 10d dyrektywy 2003/87/WE będą wykorzystywane tylko na finansowanie dotacji z wyłączeniem kredytów udzielanych przez banki.

⁷ Kredyty udzielane ze środków własnych banków.

⁸ Ulgą udzielaną zgodnie z art. 26h ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz art. 11 ustawy z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne.

⁹ Okres wdrażania programu w zakresie finansowania z Funduszu Modernizacyjnego: 2025-2030.

¹⁰ Z zastrzeżeniem możliwości zawieszania naboru w przypadku wyczerpania środków finansowych z danego źródła finansowania.

¹¹ Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) opracował elektroniczną listę urządzeń i materiałów - listę zielonych urządzeń i materiałów (ZUM), która zawiera główne materiały i urządzenia zweryfikowane pod kątem zgodności z wymaganiami technicznymi określonymi w Załączniku nr 2 do Programu. Lista ZUM jest dostępna na stronie internetowej <https://lista-zum.ios.edu.pl/>.

- 1) **Rozpoczęcie przedsięwzięcia** rozumiane jest, jako poniesienie pierwszego kosztu kwalifikowanego (data wystawienia pierwszej faktury lub równoważnego dokumentu księgowego) i może nastąpić nie wcześniej niż sześć miesięcy przed datą złożenia wniosku o dofinansowanie.

Koszty poniesione wcześniej, jak i przed oddaniem budynku do użytkowania uznawane są za niekwalifikowane.

- 2) **Zakończenie przedsięwzięcia** (data wystawienia ostatniej faktury lub równoważnego dokumentu księgowego lub innego dokumentu potwierdzającego wykonanie prac) oznacza rzeczowe zakończenie wszystkich prac objętych umową o dofinansowanie, pozwalające na prawidłową eksploatację zamontowanych urządzeń. W ramach Programu finansowane są również przedsięwzięcia rozpoczęte zgodnie z definicją w pkt 1) powyżej i zakończone przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie w formie dotacji, z zastrzeżeniem zdania następnego. Nie udziela się dofinansowania na przedsięwzięcia zakończone przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie w formie dotacji na częściową spłatę kapitału kredytu bankowego oraz w formie dotacji z prefinansowaniem.

- 3) **Okres realizacji** przedsięwzięcia wynosi:

- dla dotacji oraz dotacji z prefinansowaniem: do 24 miesięcy od daty złożenia wniosku o dofinansowanie,
- dla dotacji na częściową spłatę kapitału kredytu: do 18 miesięcy od daty złożenia wniosku o dofinansowanie,

z zastrzeżeniem ust. 11 pkt 10, lecz nie później, niż do 30.06.2032 r.

7. Sankcje za naruszenie warunków Programu oraz zastrzeżenie prawne

- 1) Za naruszenie warunków Programu przewiduje się następujące sankcje:

- a) **karne** wynikają bezpośrednio z przepisów prawa karnego, w tym przede wszystkim z Kodeksu karnego, ale również Kodeksu karnego skarbowego, w szczególności art. 297 KK (np. złożenie podrobionego, przerobionego, poświadczającego nieprawdę albo nierzetelnego dokumentu albo złożenie nierzetelnego, pisemnego oświadczenia), art. 286 KK (oszustwo), art. 270a (posługiwanie się podrobioną lub przerobioną fakturą);
- b) **cywilnoprawne** wynikają z zawartej umowy o dofinansowanie z beneficjentem. Główną sankcją jest zwrot środków wraz z odsetkami w przypadkach opisanych w umowie o dofinansowanie. Dodatkową sankcją może być odpowiedzialność odszkodowawcza, o ile beneficjent przystępując do Programu (składając wniosek, zawierając lub realizując umowę) spowoduje szkodę po stronie NFOŚiGW lub wfośigw. Odpowiedzialność określona jest do wysokości szkody.

8. Beneficjenci

8.1. Beneficjenci uprawnieni do podstawowego poziomu dofinansowania

Beneficjentem jest osoba fizyczna, która spełnia następujące warunki łącznie:

1. Jest w okresie minimum 3 lat¹² do dnia złożenia wniosku o dofinansowanie właścicielem/współwłaścicielem¹³ budynku mieszkalnego jednorodzinnego lub wydzielonego

¹² Jeżeli powstanie lokalu mieszkalnego nastąpiło w wyniku podziału, to do okresu 3 lat nie bierze się pod uwagę okresu własności budynku (nieruchomości), z której został wydzielony lokal. W przypadku lokalu powstałego w wyniku podziału, dla potrzeb Programu za datę powstania odrębnej własności lokalu przyjmuje się datę wpisu do księgi wieczystej.

¹³ W przypadku współwłasności, Wnioskodawca może otrzymać dofinansowanie, jeżeli przedłoży zgodę wszystkich pozostałych współwłaścicieli na realizację przedsięwzięcia.

w budynku jednorodzinnym lokalu mieszkalnego z wyodrębnioną księgą wieczystą¹⁴ z zastrzeżeniem:

- a) W przypadku nabycia tego budynku lub lokalu w drodze spadku¹⁵ minimalny okres wskazany powyżej nie ma zastosowania.
- b) W przypadku nabycia tego budynku lub lokalu w drodze zasiedzenia¹⁶ minimalny okres wskazany powyżej nie ma zastosowania.
- c) W przypadku nabycia udziału nie mniejszego niż 50% tego budynku lub lokalu w drodze umowy sprzedaży, minimalny okres wskazany powyżej skraca się do 1 roku.
- d) W przypadku nabycia od wstępnych (w tym od rodziców)¹⁷ udziału nie mniejszego niż 50% tego budynku lub lokalu w drodze umowy o dożywocie lub w drodze umowy darowizny minimalny okres wskazany powyżej skraca się do 1 roku.
- e) W przypadku połączenia lokali wydzielonych w budynku mieszkalnym jednorodzinnym, minimalny okres wskazany powyżej nie ma zastosowania, jeżeli łącznie spełnione są następujące warunki:
 - wnioskodawca był właścicielem albo współwłaścicielem wszystkich łączonych lokali przez okres co najmniej 3 lat do dnia złożenia wniosku o dofinansowanie,
 - przed dokonaniem połączenia cały budynek spełniał definicję budynku mieszkalnego jednorodzinnego w rozumieniu Programu.¹⁸

2. Jej dochód roczny nie przekracza kwoty 135 000 zł¹⁹ i może być dochodem który:

- 1) stanowi podstawę obliczenia podatku, wykazaną w ostatnio złożonym zeznaniu podatkowym zgodnie z ustawą o podatku dochodowym od osób fizycznych;
- 2) ustalony jest:
 - zgodnie z wartościami określonymi w załączniku do obwieszczenia ministra właściwego do spraw rodziny w sprawie wysokości dochodu za dany rok z działalności podlegającej opodatkowaniu na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, obowiązującego na dzień złożenia wniosku oraz
 - na podstawie dokumentów potwierdzających wysokość uzyskanego dochodu, zawierających informacje o wysokości przychodu i stawce podatku lub wysokości opłaconego podatku dochodowego w roku wskazanym w powyższym obwieszczeniu ministra;
- 3) uzyskano z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego, przyjmując, że z 1 ha przeliczeniowego uzyskuje się dochód roczny w wysokości dochodu ogłaszanego corocznie, w drodze obwieszczenia

¹⁴ W Programie oraz dokumentach programowych zamiast sformułowania „budynek mieszkalny jednorodzinny” używa się również sformułowania „budynek mieszkalny”, a zamiast sformułowania „wydzielony w budynku jednorodzinnym lokal mieszkalny z wyodrębnioną księgą wieczystą” używa się sformułowania „lokal mieszkalny”.

¹⁵ Nabycie własności musi być udokumentowane prawomocnym orzeczeniem sądu lub aktem poświadczenia dziedziczenia wpisanym do Rejestru Spadkowego, chyba że prawo własności beneficjenta do tego lokalu lub budynku jest ujawnione w księdze wieczystej.

¹⁶ Nabycie własności musi być udokumentowane prawomocnym orzeczeniem sądu, chyba że prawo własności beneficjenta do tego lokalu lub budynku jest ujawnione w księdze wieczystej.

¹⁷ Pojęcie „wstępnych (w tym rodziców)” przyjmuje się w rozumieniu ustawy dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn.

¹⁸ Przez budynek mieszkalny jednorodzinny, zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane, należy rozumieć budynek wolnostojący albo budynek w zabudowie bliźniaczej, szeregowej lub grupowej, służący zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych, stanowiący konstrukcyjnie samodzielną całość, w którym dopuszcza się wydzielenie nie więcej niż dwóch lokali mieszkalnych albo jednego lokalu mieszkalnego i lokalu użytkowego o powierzchni całkowitej nieprzekraczającej 30% powierzchni całkowitej budynku.

¹⁹ Brany jest pod uwagę tylko dochód beneficjenta, a nie w przeliczeniu na członka gospodarstwa domowego.

Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie ustawy o podatku rolnym, obowiązującego na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie;

- 4) nie podlega opodatkowaniu na podstawie przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych i jest dochodem mieszczącym się pod względem rodzaju w katalogu zawartym w art. 3 pkt 1 lit. c) ustawy o świadczeniach rodzinnych, osiągniętym w roku kalendarzowym poprzedzającym rok złożenia wniosku o dofinansowanie, wykazany w odpowiednim dokumencie.

W przypadku uzyskiwania dochodów z różnych źródeł określonych powyżej w ppkt. 1)-4), dochody te sumuje się, przy czym suma ta nie może przekroczyć kwoty 135 000 zł.

3. Nie jest beneficjentem podstawowego, podwyższonego, albo najwyższego poziomu dofinansowania Programu w związku z realizacją przedsięwzięcia w innym budynku/lokalu mieszkalnym, (dotyczy umów zawartych na podstawie wniosków o dofinansowanie złożonych od dnia 22.04.2024 r.).

8.2. Beneficjenci uprawnieni do podwyższonego poziomu dofinansowania

Beneficjentem jest osoba fizyczna, która spełnia następujące warunki łącznie:

1. Jest w okresie minimum 3 lat²⁰ do dnia złożenia wniosku o dofinansowanie właścicielem/współwłaścicielem²¹ budynku mieszkalnego jednorodzinnego lub wydzielonego w budynku jednorodzinnym lokalu mieszkalnego z wyodrębnioną księgą wieczystą²² z zastrzeżeniem:
 - a) W przypadku nabycia tego budynku lub lokalu w drodze spadku²³ minimalny okres wskazany powyżej nie ma zastosowania.
 - b) W przypadku nabycia tego budynku lub lokalu w drodze zasiedzenia²⁴ minimalny okres wskazany powyżej nie ma zastosowania.
 - c) W przypadku nabycia udziału nie mniejszego niż 50% tego budynku lub lokalu w drodze umowy sprzedaży, minimalny okres wskazany powyżej skraca się do 1 roku.
 - d) W przypadku nabycia od wstępnych (w tym od rodziców)²⁵ udziału nie mniejszego niż 50% tego budynku lub lokalu w drodze umowy o dożywocie lub w drodze umowy darowizny minimalny okres wskazany powyżej skraca się do 1 roku.
 - e) W przypadku połączenia lokali wydzielonych w budynku mieszkalnym jednorodzinnym, minimalny okres wskazany powyżej nie ma zastosowania, jeżeli łącznie spełnione są następujące warunki:
 - wnioskodawca był właścicielem albo współwłaścicielem wszystkich łączonych lokali przez okres co najmniej 3 lat do dnia złożenia wniosku o dofinansowanie,

²⁰ Jeżeli powstanie lokalu mieszkalnego nastąpiło w wyniku podziału, to do okresu 3 lat nie bierze się pod uwagę okresu własności budynku (nieruchomości), z której został wydzielony lokal. W przypadku lokalu powstałego w wyniku podziału, dla potrzeb Programu za datę powstania odrębnej własności lokalu przyjmuje się datę wpisu do księgi wieczystej.

²¹ W przypadku współwłasności, Wnioskodawca może otrzymać dofinansowanie, jeżeli przedłoży zgodę wszystkich pozostałych współwłaścicieli na realizację przedsięwzięcia.

²² W Programie oraz dokumentach programowych zamiast sformułowania „budynek mieszkalny jednorodzinny” używa się również sformułowania „budynek mieszkalny”, a zamiast sformułowania „wydzielony w budynku jednorodzinnym lokal mieszkalny z wyodrębnioną księgą wieczystą” używa się sformułowania „lokal mieszkalny”.

²³ Nabycie własności musi być udokumentowane prawomocnym orzeczeniem sądu lub aktem poświadczenia dziedziczenia wpisanym do Rejestru Spadkowego, chyba że prawo własności beneficjenta do tego lokalu lub budynku jest ujawnione w księdze wieczystej.

²⁴ Nabycie własności musi być udokumentowane prawomocnym orzeczeniem sądu, chyba że prawo własności beneficjenta do tego lokalu lub budynku jest ujawnione w księdze wieczystej.

²⁵ Pojęcie „wstępnych (w tym rodziców)” przyjmuje się w rozumieniu ustawy dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn.

- przed dokonaniem połączenia cały budynek spełniał definicję budynku mieszkalnego jednorodzinnego w rozumieniu Programu²⁶.
2. Przeciętny miesięczny dochód na jednego członka jej gospodarstwa domowego wskazany w zaświadczeniu wydawanym przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta²⁷ zgodnie z art. 411 ust. 10g ustawy – Prawo ochrony środowiska, nie przekracza kwoty:
 - a) 2 250 zł w gospodarstwie wieloosobowym,
 - b) 3 150 zł w gospodarstwie jednoosobowym;oraz, jeżeli pozostaje w związku małżeńskim, nie prowadzi ona jednoosobowego gospodarstwa domowego (potwierdzone jest to w zaświadczeniu, o którym mowa powyżej); przy czym w rozumieniu Programu pozostawanie w związku małżeńskim bez prawomocnie orzeczonej separacji oznacza zawsze prowadzenie wspólnego gospodarstwa domowego przez małżonków;
 3. Nie jest beneficjentem podstawowego, podwyższonego lub najwyższego poziomu dofinansowania Programu w związku z realizacją przedsięwzięcia w innym budynku/lokalu mieszkalnym (dotyczy umów zawartych na podstawie wniosków o dofinansowanie złożonych od dnia 22.04.2024 r.).
 4. W przypadku prowadzenia działalności gospodarczej²⁸ przez beneficjenta lub małżonka beneficjenta, w okresie liczonym od początku okresu branego pod uwagę do ustalenia wysokości dochodu na potrzeby zaświadczenia, o którym mowa w pkt 2, do dnia złożenia wniosku o dofinansowanie, roczny przychód z tytułu prowadzenia każdej z tych działalności gospodarczych za rok kalendarzowy, za który ustalony został przeciętny miesięczny dochód wskazany w zaświadczeniu, o którym mowa w pkt 2, nie przekroczył czterdziestokrotności kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę określonego w rozporządzeniu Rady Ministrów obowiązującego w grudniu roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o dofinansowanie. Przy czym przychód z działalności gospodarczej, o której mowa w zdaniu pierwszym, prowadzonej przez małżonka beneficjenta, badany jest w sytuacji, w której na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie nie była orzeczona prawomocnie separacja między małżonkami.

8.3. Beneficjenci uprawnieni do najwyższego poziomu dofinansowania

Beneficjentem jest osoba fizyczna, która spełnia następujące warunki łącznie:

1. Jest w okresie minimum 3 lat²⁹ do dnia złożenia wniosku o dofinansowanie, właścicielem/współwłaścicielem³⁰ budynku mieszkalnego jednorodzinnego lub wydzielonego

²⁶ Przez budynek mieszkalny jednorodzinny, zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane, należy rozumieć budynek wolnostojący albo budynek w zabudowie bliźniaczej, szeregowej lub grupowej, służący zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych, stanowiący konstrukcyjnie samodzielną całość, w którym dopuszcza się wydzielenie nie więcej niż dwóch lokali mieszkalnych albo jednego lokalu mieszkalnego i lokalu użytkowego o powierzchni całkowitej nieprzekraczającej 30% powierzchni całkowitej budynku.

²⁷ Wójt, burmistrz lub prezydent miasta może, w formie pisemnej, upoważnić swojego zastępcę, pracownika urzędu gminy albo kierownika ośrodka pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych – dyrektora centrum usług społecznych, lub kierownika innej jednostki organizacyjnej gminy, a także inną osobę na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej, dyrektora centrum usług społecznych lub innej jednostki organizacyjnej gminy do prowadzenia postępowań w sprawach, o których mowa w art. 411 ust. 10g ustawy – Prawo ochrony środowiska, w tym do wydawania w tych sprawach zaświadczeń.

²⁸ Działalność gospodarcza, rozumiana jest jako pozarolnicza działalność gospodarcza oraz działalność nieewidencjonowana (z wyłączeniem działalności rolniczej nieobejmującej działów specjalnych produkcji rolnej) w tym np. najem oraz najem okazjonalny.

²⁹ Jeżeli powstanie lokalu mieszkalnego nastąpiło w wyniku podziału, to do okresu 3 lat nie bierze się pod uwagę okresu własności budynku (nieruchomości), z której został wydzielony lokal. W przypadku lokalu powstałego w wyniku podziału, dla potrzeb Programu za datę powstania odrębnej własności lokalu przyjmuje się datę wpisu do księgi wieczystej.

³⁰ W przypadku współwłasności, Wnioskodawca może otrzymać dofinansowanie, jeżeli przedłoży zgodę wszystkich pozostałych współwłaścicieli na realizację przedsięwzięcia.

w budynku jednorodzinnym lokalu mieszkalnego z wyodrębnioną księgą wieczystą³¹, w którym wskaźnik zapotrzebowania na energię użytkową do ogrzewania wynosi powyżej 140 kWh/(m²*rok)³², z zastrzeżeniem:

- a) W przypadku nabycia tego budynku lub lokalu w drodze spadku³³ minimalny okres wskazany powyżej nie ma zastosowania.
- b) W przypadku nabycia tego budynku lub lokalu w drodze zasiedzenia³⁴ minimalny okres wskazany powyżej nie ma zastosowania.
- c) W przypadku nabycia udziału nie mniejszego niż 50% tego budynku lub lokalu w drodze umowy sprzedaży, minimalny okres wskazany powyżej skraca się do 1 roku.
- d) W przypadku nabycia od wstępnych (w tym od rodziców)³⁵ udziału nie mniejszego niż 50% tego budynku lub lokalu w drodze umowy o dożywocie lub w drodze umowy darowizny minimalny okres wskazany powyżej skraca się do 1 roku.
- e) W przypadku połączenia lokali wydzielonych w budynku mieszkalnym jednorodzinnym, minimalny okres wskazany powyżej nie ma zastosowania, jeżeli łącznie spełnione są następujące warunki:
 - wnioskodawca był właścicielem albo współwłaścicielem wszystkich łączonych lokali przez okres co najmniej 3 lat do dnia złożenia wniosku o dofinansowanie,
 - przed dokonaniem połączenia cały budynek spełniał definicję budynku mieszkalnego jednorodzinnego w rozumieniu Programu³⁶.

2. Przeciętny miesięczny dochód na jednego członka jej gospodarstwa domowego wskazany w zaświadczeniu wydawanym przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta³⁷ zgodnie z art. 411 ust. 10g ustawy – Prawo ochrony środowiska, nie przekracza kwoty:

- a) 1 300 zł w gospodarstwie wieloosobowym,
- b) 1 800 zł w gospodarstwie jednoosobowym,

oraz, jeżeli pozostaje w związku małżeńskim nie prowadzi ona jednoosobowego gospodarstwa domowego (potwierdzone jest to w zaświadczeniu, o którym mowa powyżej); przy czym w rozumieniu Programu pozostawanie w związku małżeńskim bez prawomocnie orzeczonej separacji oznacza zawsze prowadzenie wspólnego gospodarstwa domowego przez małżonków
lub

³¹ W Programie oraz dokumentach programowych zamiast sformułowania „budynek mieszkalny jednorodzinny” używa się również sformułowania „budynek mieszkalny”, a zamiast sformułowania „wydzielony w budynku jednorodzinnym lokal mieszkalny z wyodrębnioną księgą wieczystą” używa się sformułowania „lokal mieszkalny”.

³² Wskaźnik zapotrzebowania na energię użytkową do ogrzewania określone jest w Dokumencie podsumowującym audyt energetyczny.

³³ Nabycie własności musi być udokumentowane prawomocnym orzeczeniem sądu lub aktem poświadczenia dziedziczenia wpisanym do Rejestru Spadkowego, chyba że prawo własności beneficjenta do tego lokalu lub budynku jest ujawnione w księdze wieczystej.

³⁴ Nabycie własności musi być udokumentowane prawomocnym orzeczeniem sądu, chyba że prawo własności beneficjenta do tego lokalu lub budynku jest ujawnione w księdze wieczystej.

³⁵ Pojęcie „wstępnych (w tym rodziców)” przyjmuje się w rozumieniu ustawy dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn.

³⁶ Przez budynek mieszkalny jednorodzinny, zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane, należy rozumieć budynek wolnostojący albo budynek w zabudowie bliźniaczej, szeregowej lub grupowej, służący zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych, stanowiący konstrukcyjnie samodzielną całość, w którym dopuszcza się wydzielenie nie więcej niż dwóch lokali mieszkalnych albo jednego lokalu mieszkalnego i lokalu użytkowego o powierzchni całkowitej nieprzekraczającej 30% powierzchni całkowitej budynku.

³⁷ Wójt, burmistrz lub prezydent miasta może, w formie pisemnej, upoważnić swojego zastępcę, pracownika urzędu gminy albo kierownika ośrodka pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych – dyrektora centrum usług społecznych, lub kierownika innej jednostki organizacyjnej gminy, a także inną osobę na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej, dyrektora centrum usług społecznych lub innej jednostki organizacyjnej gminy do prowadzenia postępowań w sprawach, o których mowa w art. 411 ust. 10g ustawy – Prawo ochrony środowiska, w tym do wydawania w tych sprawach zaświadczeń.

ma ustalone prawo do otrzymywania zasiłku stałego, zasiłku okresowego, zasiłku rodzinnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego, potwierdzone w zaświadczeniu wydanym na wniosek beneficjenta, przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta³⁷, zawierającym wskazanie rodzaju zasiłku oraz okresu, na który został przyznany. Zasiłek musi przysługiwać w każdym z kolejnych 6 miesięcy kalendarzowych poprzedzających miesiąc złożenia wniosku o wydanie zaświadczenia oraz co najmniej do dnia złożenia wniosku o dofinansowanie.

3. Nie jest beneficjentem podstawowego, podwyższonego lub najwyższego poziomu dofinansowania w Programie w związku z realizacją przedsięwzięcia w innym budynku/lokalu mieszkalnym (dotyczy umów zawartych na podstawie wniosków o dofinansowanie złożonych od dnia 22.04.2024 r.)
4. W przypadku prowadzenia działalności gospodarczej³⁸ przez beneficjenta lub małżonka beneficjenta, w okresie liczonym od początku okresu branego pod uwagę do ustalenia wysokości dochodu na potrzeby zaświadczenia o dochodach, o którym mowa w pkt 2, do dnia złożenia wniosku o dofinansowanie, roczny przychód z tytułu prowadzenia każdej z tych działalności gospodarczych za rok kalendarzowy, za który ustalony został przeciętny miesięczny dochód wskazany w ww. zaświadczeniu o dochodach, nie przekroczył dwunastokrotności kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę określonego w rozporządzeniu Rady Ministrów obowiązującego w grudniu roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o dofinansowanie. Warunek niebadany w przypadku przedstawiania zaświadczenia potwierdzającego ustalone prawo do otrzymywania zasiłku stałego, zasiłku okresowego, zasiłku rodzinnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego. Przy czym przychód z działalności gospodarczej, o której mowa w zdaniu pierwszym, prowadzonej przez małżonka beneficjenta, badany jest w sytuacji, w której na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie nie była orzeczona prawomocnie separacja między małżonkami.

9. Formy i warunki udzielania dofinansowania

9.1 Formy dofinansowania

1. dotacja;
2. dotacja na częściową spłatę kapitału kredytu bankowego;
3. dotacja z prefinansowaniem (dostępna jest tylko w podwyższonym i najwyższym poziomie dofinansowania)³⁹.

9.2 Poziom dofinansowania

9.2.1. Intensywność dofinansowania:

Intensywność dofinansowania dla beneficjentów uprawnionych do:

1. podstawowego poziomu dofinansowania wynosi 40%
2. podwyższonego poziomu dofinansowania wynosi 70%
3. najwyższego poziomu dofinansowania wynosi 100%

Intensywność dofinansowania wskazana w powyższych punktach odnosi się do kosztów kwalifikowanych. Koszty kwalifikowane nie obejmują podatku od towarów i usług (VAT).

Intensywność dofinansowania w przypadku dotacji na częściową spłatę kapitału kredytu ustalana jest w odniesieniu do faktycznie poniesionych kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia pokrytych ze środków własnych oraz ze środków kredytu bankowego, z zastrzeżeniem, że wypłacona kwota dotacji musi być niższa niż kapitał kredytu wykorzystany na koszty kwalifikowane tego przedsięwzięcia.

³⁸ Działalność gospodarcza, rozumiana jest jako pozarolnicza działalność gospodarcza oraz działalność nieewidencjonowana (z wyłączeniem działalności rolniczej nieobjętej działów specjalnych produkcji rolnej) w tym np. najem oraz najem okazjonalny.

³⁹ Dotacja z prefinansowaniem jest dostępna wyłącznie w ramach usług świadczonych przez operatorów programu

9.2.2. Rodzaje przedsięwzięć:

Nr	Warunek wartości wskaźnika zapotrzebowania na energię użytkową do ogrzewania dla budynku/lokalu mieszkalnego ⁴⁰		Rodzaj przedsięwzięcia
	przed rozpoczęciem przedsięwzięcia	po zakończeniu przedsięwzięcia	
1	poniżej 80 kWh/(m ² *rok)	poniżej 80 kWh/(m ² *rok)	W przypadku gdy budynek/lokal mieszkalny wyposażony jest wyłącznie w źródło ciepła na paliwa stałe o klasie niższej niż 5 klasa według normy przenoszącej normę europejską EN 303-5: Przedsięwzięcie obejmujące demontaż nieefektywnego źródła ciepła na paliwo stałe oraz zakup i montaż nowego źródła ciepła wskazanego w Załączniku 2 do Programu do celów ogrzewania lub ogrzewania i c.w.u. Dodatkowo mogą być wykonane (dopuszcza się wybór więcej niż jednego elementu z zakresu): - demontaż oraz zakup i montaż nowej instalacji centralnego ogrzewania lub c.w.u. (w tym kolektorów słonecznych, pompy ciepła wyłącznie do c.w.u.), - dokumentacja dotycząca powyższego zakresu, dokumentacja projektowa, ekspertyzy.
2	od 80 do 140 kWh/(m ² *rok)	wartość wskaźnika po realizacji przedsięwzięcia nie może się zwiększyć w stosunku do wartości przed realizacją przedsięwzięcia	W przypadku gdy budynek/lokal mieszkalny wyposażony jest wyłącznie w źródło ciepła na paliwa stałe o klasie niższej niż 5 klasa według normy przenoszącej normę europejską EN 303-5: Przedsięwzięcie obejmujące demontaż nieefektywnego źródła ciepła na paliwo stałe oraz zakup i montaż nowego źródła ciepła wskazanego w Załączniku 2 do Programu do celów ogrzewania lub ogrzewania i c.w.u. Dodatkowo mogą być wykonane (dopuszcza się wybór więcej niż jednego elementu z zakresu): - demontaż oraz zakup i montaż nowej instalacji centralnego ogrzewania lub c.w.u. (w tym kolektorów słonecznych, pompy ciepła wyłącznie do c.w.u.), - dokumentacja dotycząca powyższego zakresu, dokumentacja projektowa, ekspertyzy.
		nie więcej niż 80 kWh/(m ² *rok), przy czym zmniejszenie wartości wskaźnika musi wynieść co najmniej 40%	W przypadku gdy budynek/lokal mieszkalny wyposażony jest wyłącznie w źródło ciepła na paliwa stałe o klasie niższej niż 5 klasa według normy przenoszącej normę europejską EN 303-5: Przedsięwzięcie obejmujące demontaż nieefektywnego źródła ciepła na paliwo stałe oraz zakup i montaż nowego źródła ciepła wskazanego w Załączniku 2 do Programu do celów ogrzewania lub ogrzewania i c.w.u. Dodatkowo powinny być wykonane poniższe elementy umożliwiające osiągnięcie wskaźnika wymaganego po zakończeniu przedsięwzięcia (dopuszcza się wybór więcej niż jednego elementu z zakresu): - demontaż oraz zakup i montaż nowej instalacji centralnego ogrzewania lub c.w.u. (w tym kolektorów słonecznych, pompy ciepła wyłącznie do c.w.u.), - zakup i montaż wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła, - zakup i montaż ocieplenia przegród budowlanych, okien, drzwi zewnętrznych, bram garażowych (zawiera również demontaż), - dokumentacja dotycząca powyższego zakresu, dokumentacja projektowa, ekspertyzy.

⁴⁰ Wskaźnik zapotrzebowania na energię użytkową do ogrzewania określany jest w Dokumencie podsumowującym audyt energetyczny przed rozpoczęciem przedsięwzięcia oraz w świadectwie charakterystyki energetycznej po zakończeniu przedsięwzięcia.

Nr	Warunek wartości wskaźnika zapotrzebowania na energię użytkową do ogrzewania dla budynku/lokalu mieszkalnego ⁴⁰		Rodzaj przedsięwzięcia
	przed rozpoczęciem przedsięwzięcia	po zakończeniu przedsięwzięcia	
		nie więcej niż 80 kWh/(m ² *rok), przy czym zmniejszenie wartości wskaźnika musi wynieść co najmniej 40%	W przypadku gdy budynek/lokal mieszkalny wyposażony jest w źródło ciepła inne niż na paliwo stałe lub na paliwo stałe o klasie co najmniej 5 klasa według normy przenoszącej normę europejską EN 303-5: Przedsięwzięcie nieobejmujące wymiany źródła ciepła na paliwo stałe na nowe źródło ciepła, a obejmujące poniższe elementy umożliwiające osiągnięcie wskaźnika wymaganego po zakończeniu przedsięwzięcia (dopuszcza się wybór więcej niż jednego elementu z zakresu): - zakup i montaż wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła, - zakup i montaż ocieplenia przegród budowlanych, okien, drzwi zewnętrznych, bram garażowych (zawiera również demontaż), - dokumentacja dotycząca powyższego zakresu, dokumentacja projektowa, ekspertyzy.
3	powyżej 140 kWh/(m ² *rok)	nie więcej niż 140 kWh/(m ² *rok), przy czym zmniejszenie wartości wskaźnika musi wynieść co najmniej 40%	W przypadku gdy budynek/lokal mieszkalny wyposażony jest wyłącznie w źródło ciepła na paliwa stałe o klasie niższej niż 5 klasa według normy przenoszącej normę europejską EN 303-5: Przedsięwzięcie obejmujące demontaż nieefektywnego źródła ciepła na paliwo stałe oraz zakup i montaż nowego źródła ciepła wskazanego w Załączniku 2 do Programu do celów ogrzewania lub ogrzewania i c.w.u. Dodatkowo powinny być wykonane poniższe elementy umożliwiające osiągnięcie wskaźnika wymaganego po zakończeniu przedsięwzięcia (dopuszcza się wybór więcej niż jednego elementu z zakresu): - zakup i montaż ocieplenia przegród budowlanych, okien, drzwi zewnętrznych, bram garażowych (zawiera również demontaż), - demontaż oraz zakup i montaż nowej instalacji centralnego ogrzewania lub c.w.u. (w tym kolektorów słonecznych, pompy ciepła wyłącznie do c.w.u.), - zakup i montaż wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła, - dokumentacja dotycząca powyższego zakresu, dokumentacja projektowa, ekspertyzy. W przypadku gdy budynek/lokal mieszkalny wyposażony jest w źródło ciepła inne niż na paliwo stałe lub na paliwo stałe o klasie co najmniej 5 klasa według normy przenoszącej normę europejską EN 303-5: Przedsięwzięcie nieobejmujące wymiany źródła ciepła na paliwo stałe na nowe źródło ciepła, a obejmujące poniższe elementy umożliwiające osiągnięcie wskaźnika wymaganego po zakończeniu przedsięwzięcia (dopuszcza się wybór więcej niż jednego elementu z zakresu): - zakup i montaż ocieplenia przegród budowlanych, okien, drzwi zewnętrznych, bram garażowych (zawiera również demontaż) - zakup i montaż wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła, - dokumentacja dotycząca powyższego zakresu, dokumentacja projektowa, ekspertyzy.

1. Przedsięwzięcie może być realizowane wyłącznie w istniejącym⁴¹ budynku/ lokalu mieszkalnym (do dofinansowania nie kwalifikuje się kosztów poniesionych przed oddaniem do użytkowania budynku/lokalu mieszkalnego).
2. Maksymalne kwoty dotacji wskazane w Załączniku nr 2 do Programu określono na jeden budynek/lokal mieszkalny.

9.3 Warunki dofinansowania

9.3.1. Ogólne warunki przyznania i wypłaty dofinansowania

1. Dofinansowanie w formie dotacji (9.1 pkt 1):
 - 1) dotacja przyznawana jest przez wfośigw obejmujący swoim działaniem teren województwa, w którym jest zlokalizowany budynek/lokal mieszkalny objęty wnioskiem;
 - 2) dotacja zostanie wypłacona przez wfośigw w całości lub w maksymalnie trzech częściach na podstawie złożonego przez beneficjenta wniosku o płatność wraz z dokumentami wskazanymi w umowie o dofinansowanie, potwierdzającymi zrealizowanie przedsięwzięcia w całości lub części, na rzecz beneficjenta w terminie wskazanym w umowie o dofinansowanie;
2. Dofinansowanie w formie dotacji na częściową spłatę kapitału kredytu bankowego (9.1 pkt 2):
 - 1) wnioskodawca składa wniosek o dotację na częściową spłatę kapitału kredytu bankowego w banku, który przystąpił do Programu, a kwota kapitału kredytu udzielonego na przedsięwzięcie objęte wnioskiem o dotację na częściową spłatę kapitału kredytu musi być wyższa niż kwota wnioskowanej dotacji na to przedsięwzięcie;
 - 2) dotacja na częściową spłatę kapitału kredytu przyznawana jest przez wfośigw obejmujący swoim działaniem teren województwa, w którym jest zlokalizowany budynek/lokal mieszkalny objęty wnioskiem;
 - 3) warunkiem wypłaty dotacji na częściową spłatę kapitału kredytu jest wypłata beneficjentowi, przez bank, kredytu z przeznaczeniem wyłącznie na cele zgodne z Programem oraz wykorzystanie tego kredytu przez beneficjenta zgodnie z jego przeznaczeniem;
 - 4) dotacja na częściową spłatę kapitału kredytu zostanie wypłacona przez wfośigw, na podstawie złożonego przez beneficjenta kompletnego i poprawnie wypełnionego wniosku o płatność wraz z dokumentami wskazanymi w umowie o dofinansowanie, potwierdzającymi zrealizowanie całości przedsięwzięcia, na rachunek bankowy określony w umowie o dofinansowanie prowadzony przez bank w terminie wskazanym w umowie o dofinansowanie;
 - 5) bank udziela kredytu z własnych środków z przeznaczeniem wyłącznie na:
 - a) pokrycie kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia oraz podatku od towarów i usług (VAT) naliczonego od tych kosztów – w wysokości nie mniejszej niż 95% kwoty kredytu,
 - b) pokrycie pozostałych kosztów przedsięwzięcia, które są zgodne z celami Programu i niezbędne do jego realizacji oraz pokrycie podatku od towarów i usług (VAT) naliczonego od tych kosztów, jednak łącznie w wysokości nie większej niż 5% kwoty kredytu.
 - 6) szczegółowe prawa i obowiązki banku udzielającego kredytu w ramach Programu określa odrębna umowa dotycząca współpracy z bankiem, zawarta między NFOŚiGW, wfośigw i bankiem, który przystąpił do wdrażania Programu.

⁴¹ Przez budynek istniejący należy rozumieć budynek oddany do użytkowania na podstawie zawiadomienia o zakończeniu budowy, do którego organ właściwy nie wniósł sprzeciwu lub na podstawie prawomocnej decyzji o pozwoleniu na użytkowanie wydanej przez właściwy organ.

3. Dotacja z prefinansowaniem (9.1 pkt 3) (dostępna jest tylko w podwyższonym i najwyższym poziomie dofinansowania)⁴²:
- 1) prefinansowanie stanowi wypłatę przez wfośigw przyznanej beneficjentowi części lub całości dotacji na podstawie wniosku o dofinansowanie złożonego za pośrednictwem operatora działającego na rzecz beneficjentów Programu;
 - 2) dotacja z prefinansowaniem przyznawana jest przez wfośigw obejmujący swoim działaniem teren województwa, w którym jest zlokalizowany budynek/lokal mieszkalny objęty wnioskiem;
 - 3) warunkiem przyznania dotacji z prefinansowaniem jest przedłożenie wraz z wnioskiem o dofinansowanie zawartej/zawartych z wykonawcą/ wykonawcami umowy/ umów na realizację danego zakresu przedsięwzięcia (maksymalnie 3 umowy zawarte pomiędzy wnioskodawcą a wykonawcą zgodnie z warunkami wynikającymi z Programu, których przedmiotem są usługi, dostawy lub roboty budowlane przewidziane w przedsięwzięciu realizowanym w ramach Programu);
 - 4) zaliczka w ramach jednej umowy z wykonawcą może być wypłacona maksymalnie do wysokości 35% przyznanej dotacji przypadającej na dany zakres przedsięwzięcia zawarty w danej umowie z wykonawcą, przy czym suma wszystkich wypłaconych zaliczek nie może przekroczyć 35% maksymalnej kwoty dotacji na realizację przedsięwzięcia wynikającej z wniosku o dofinansowanie;
 - 5) kwota dotacji w formie zaliczki zostanie wypłacona na rzecz beneficjenta po złożeniu przez beneficjenta dyspozycji wypłaty zaliczki, na wzorze obowiązującym w Programie, wraz z fakturą zaliczkową, w terminie i na warunkach wskazanych w umowie o dofinansowanie, z zastrzeżeniem, że zaliczka nie może zostać wypłacona, gdy z umowy z wykonawcą wynika, że jej realizacja została zakończona na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie;
 - 6) pozostała część dofinansowania przypadającego na zakres przedsięwzięcia wynikający z umowy z wykonawcą/wykonawcami zostanie wypłacona na rzecz beneficjenta, po zrealizowaniu zakresu tej umowy i złożeniu przez beneficjenta wniosku o płatność, o którym mowa w ppkt 7) poniżej, zgodnie z wskazanymi w tym punkcie zasadami;
 - 7) wypłata należnej kwoty dotacji na rzecz beneficjenta (w tym rozliczenie prefinansowania po wcześniej wypłaconej zaliczce zgodnie z ppkt 4) i 5) nastąpi w maksymalnie trzech częściach na podstawie złożonego przez beneficjenta kompletnego i prawidłowo wypełnionego wniosku o płatność wraz z dokumentami wskazanymi w umowie o dofinansowanie, potwierdzającymi zrealizowanie przedsięwzięcia w całości lub części, w terminie wskazanym w umowie o dofinansowanie;
 - 8) Beneficjentom został udostępniony wzór umowy z wykonawcą, który beneficjent może wykorzystać do uregulowania stosunku prawnego z wykonawcą. Wykorzystanie wzoru umowy jest rekomendowane, umowy o innej treści uzgodnionej między wykonawcą a beneficjentem również mogą stanowić podstawę wypłaty zaliczki, o ile zawierają wskazane we wzorze postanowienia oznaczone tam jako obowiązkowe a pozostałe dodatkowe postanowienia nie stoją w sprzeczności z wymogami Programu oraz postanowieniami oznaczonymi jako obowiązkowe. Wyboru wykonawcy/wykonawców realizującego/realizujących przedsięwzięcie dokonuje beneficjent na własne ryzyko;
 - 9) termin realizacji przedmiotu umowy zawartej przez beneficjenta z wykonawcą powinien dawać realną możliwość realizacji przedsięwzięcia w terminie zgodnym z Programem;

⁴² Dotacja z prefinansowaniem jest dostępna wyłącznie w ramach usług świadczonych przez operatorów Programu.

- 10) wykonawca, z którym beneficjent podpisuje umowę musi działać na rynku usług budowlanych, remontowych lub montażowych co najmniej 1 rok albo posiadać doświadczenie w realizacji co najmniej piętnastu inwestycji dla beneficjentów w programie priorytetowym „Czyste Powietrze”;
- 11) zakres przedmiotu umowy zawartej przez beneficjenta z wykonawcą winien wynikać z Dokumentu podsumowującego audyt energetyczny.
4. Nie udziela się dofinansowania na przedsięwzięcia realizowane w budynkach wykorzystywanych sezonowo lub w budynkach gospodarczych⁴³.
5. Nie wypłaca się dofinansowania, jeżeli beneficjent zbył przed zakończeniem całości wypłat dotacji prawo własności/współwłasności dotyczące budynku/lokalu mieszkalnego objętego dofinansowaniem.
6. Nie wypłaca się dofinansowania, jeżeli beneficjent przed wypłatą dotacji uzyskał dofinansowanie na realizację przedsięwzięcia w innym budynku/lokalu mieszkalnym, tj. zawarł umowę dotacji i nie została ona rozwiązana (dotyczy umów zawartych na podstawie wniosków o dofinansowanie złożonych od dnia 22.04.2024 r.).
7. Jeśli w budynku mieszkalnym jednorodzinnym wydzielono lokale mieszkalne, dofinansowanie przysługuje Beneficjentowi na jeden z tych lokali, jeżeli beneficjent jest właścicielem/współwłaścicielem tego lokalu, albo na budynek, jeżeli beneficjent jest właścicielem/współwłaścicielem całego budynku.
8. W przypadku gdy w budynku/lokalu mieszkalnym, w którym realizowane jest przedsięwzięcie, prowadzona jest działalność gospodarcza rozumiana zgodnie z unijnym prawem konkurencji⁴⁴, wysokość dofinansowania jest pomniejszana proporcjonalnie do powierzchni wykorzystywanej do prowadzenia działalności gospodarczej. Przy ustalaniu tej powierzchni nie uwzględnia się sezonowego charakteru prowadzonej działalności.
9. W przypadku gdy działalność gospodarcza jest prowadzona na powierzchni przekraczającej 30% powierzchni całkowitej budynku/lokalu mieszkalnego, przedsięwzięcie nie kwalifikuje się do dofinansowania (nawet jeżeli działalność gospodarcza ma charakter sezonowy).
10. W przypadku gdy budynek lub lokal mieszkalny, w którym ma być realizowane przedsięwzięcie, jest wyposażony w inne źródła ciepła niż na paliwo stałe lub w źródła ciepła na paliwo stałe spełniające wymagania minimum 5 klasy według normy przenoszącej normę europejską EN 303-5, dofinansowanie może być udzielone wyłącznie na zakres wskazany w tabeli 3 Załącznika 2 do Programu, tj. ocieplenie przegród budowlanych (stropów/poddaszy, ścian, podłóg), stolarka okienna i drzwiowa, bramy garażowe, wentylacja.
11. W przypadku gdy Wnioskodawca otrzymał dofinansowanie w ramach Programu Mój Prąd⁴⁵ może otrzymać dofinansowanie z Programu na inny zakres przedsięwzięcia, niż dofinansowany z Programu Mój Prąd.
12. W przypadku gdy Wnioskodawca otrzymał dofinansowanie w ramach Programu Stop Smog może otrzymać dofinansowanie z Programu na inny zakres przedsięwzięcia, niż dofinansowany z Programu Stop Smog.
13. Przedsięwzięcie realizowane w ramach Programu może być dofinansowane z innych środków publicznych niż Programy wymienione w pkt 11 i 12, oraz w ramach dofinansowania przedsięwzięć

⁴³ Źródło ciepła może być zainstalowane w budynku gospodarczym lub innym, jeżeli służy wyłącznie do celów ogrzewania lub ogrzewania i c.w.u. budynku/lokalu mieszkalnego.

⁴⁴ Działalność gospodarcza, według unijnego prawa konkurencji, rozumiana jest bardzo szeroko, jako oferowanie towarów lub usług na rynku. Zakres tego pojęcia jest szerszy niż w prawie krajowym (art. 3 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców), ponieważ nie wymaga się, aby działalność miała charakter zarobkowy, czy była prowadzona w sposób zorganizowany lub ciągły. W związku z tym działalność taka jak np. wynajmowanie budynku mieszkalnego lub lokalu mieszkalnego, najem okazjonalny oraz inne formy udostępnienia tych budynków lub lokali na rynku, należy traktować jako działalność gospodarczą w rozumieniu unijnego prawa konkurencji.

⁴⁵ Program Priorytetowy Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

służących poprawie efektywności energetycznej udzielanego na podstawie art. 15a Ustawy o efektywności energetycznej⁴⁶, z tym, że łączna kwota dofinansowania na przedsięwzięcie nie może przekroczyć 100% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia plus podatek VAT. W przypadku otrzymania dofinansowania przez Wnioskodawcę z programów, w których właścicielem zakupionego źródła ciepła po wymianie jest jednostka samorządu terytorialnego, użyczająca lub oddająca je właścicielowi nieruchomości do bezpłatnego użytkowania, Wnioskodawca nie musi być właścicielem źródła ciepła, o dofinansowanie którego wnioskuje w ramach Programu (nie musi być spełniony warunek zakupu), o ile Wnioskodawca nabędzie własność tego źródła ciepła w przyszłości.

14. Warunkiem udzielenia dofinansowania jest zobowiązanie się beneficjenta, że w momencie zakończenia realizacji przedsięwzięcia w ramach Programu oraz w okresie trwałości, o którym mowa w ust. 11 pkt 7 w budynku/lokalu mieszkalnym objętym dofinansowaniem:

- 1) nie będzie zainstalowane i nie będzie użytkowane źródło ciepła na paliwa stałe o klasie niższej niż 5 klasa według normy przenoszącej normę europejską EN 303-5, w przypadku gdy przedsięwzięcie nie dotyczyło wymiany źródła ciepła, z zastrzeżeniem ppkt 3) i 4);
- 2) nie będzie zainstalowane i nie będzie użytkowane źródło ciepła inne niż wskazane jako koszt kwalifikowany w Załączniku nr 2 do Programu obowiązującym w dniu 31.03.2025 r. lub ww. źródło ciepła i kocioł gazowy, w przypadku gdy przedsięwzięcie obejmowało wymianę źródła ciepła, z zastrzeżeniem ppkt 3) i 4);
- 3) zamontowane w budynku/lokalu mieszkalnym kominki wykorzystywane na cele rekreacyjne będą spełniać wymagania ekoprojektu⁴⁷;
- 4) wszystkie zainstalowane urządzenia służące do celów ogrzewania lub przygotowania ciepłej wody użytkowej będą spełniać docelowe wymagania obowiązujących na terenie położenia budynku/lokalu mieszkalnego objętego dofinansowaniem aktów prawa miejscowego, w tym uchwał antysmogowych⁴⁸, również wtedy kiedy akty te przewidują bardziej rygorystyczne ograniczenia dotyczące eksploatacji źródła ciepła.

15. Zakres przedsięwzięcia finansowanego w ramach Programu musi być zgodny z programem ochrony powietrza w rozumieniu art. 91 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, właściwym ze względu na usytuowanie budynku/lokalu mieszkalnego, obowiązującym na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie.

16. Nie udziela się dofinansowania dla budynków/lokalu mieszkalnych, na budowę których po 31.12.2020 r.:

- 1) został złożony wniosek o pozwolenie na budowę lub odrębny wniosek o zatwierdzenie projektu budowlanego,
- 2) zostało dokonane zgłoszenie budowy lub wykonania robót budowlanych w przypadku, gdy nie jest wymagane uzyskanie decyzji o pozwoleniu na budowę.

17. Wykonanie ekspertyzy siedliskowej gatunków chronionych (np. ornitologicznej i chiropterologicznej tj. gniazdowanie ptaków i nietoperzy w budynkach do termomodernizacji), jest obowiązkowe do uzyskania dofinansowania na realizację przedsięwzięcia, jeśli jest wymagane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

18. Dotacja do przedsięwzięcia w budynku/lokalu mieszkalnym, wskazanego w tabeli 9.2.2. „Rodzaje przedsięwzięć”, należy po spełnieniu **łącznie następujących warunków**:

⁴⁶ Ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej.

⁴⁷ Wymagania ekoprojektu określone zostały w Rozporządzeniu Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe.

⁴⁸ Przez uchwały antysmogowe rozumie się uchwały podjęte przez sejmik województwa w trybie art. 96 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska.

- 1) Został przeprowadzony audyt energetyczny budynku/lokalu mieszkalnego i został sporządzony na obowiązującym w ramach Programu wzorze Dokument podsumowujący audyt energetyczny budynku/lokalu mieszkalnego i złożony wraz z wnioskiem o dofinansowanie. Audyt energetyczny oraz Dokument podsumowujący audyt energetyczny musi być podpisany przez osobę wpisaną do rejestru osób uprawnionych do sporządzania świadectw charakterystyki energetycznej⁴⁹.
 - 2) Po zakończeniu realizacji przedsięwzięcia zostało wykonane świadectwo charakterystyki energetycznej budynku/lokalu mieszkalnego potwierdzające osiągnięcie zmniejszenia zapotrzebowania na energię użytkową do ogrzewania zgodnie z warunkami określonymi w tabeli 9.2.2, w zależności od realizowanego rodzaju przedsięwzięcia i dostarczone wraz z wnioskiem o płatność końcową.
 - 3) Zrealizowany został w całości zakres przedsięwzięcia wskazany w Dokumencie podsumowującym audyt energetyczny budynku/lokalu mieszkalnego.⁵⁰
19. Efektem ekologicznym realizacji przedsięwzięcia wskazanego w tabeli 9.2.2. „Rodzaje przedsięwzięć” muszą być:
- 1) poprawa charakterystyki energetycznej budynku rozumiana jako zmniejszenie wskaźnika zapotrzebowania na całkowitą energię pierwotną,
 - 2) zmniejszenie emisji CO₂,
- wskazane w Dokumencie podsumowującym audyt energetyczny budynku/lokalu mieszkalnego.

9.3.2. Warunki odnoszące się do źródeł ciepła

1. W ramach Programu można dofinansować zakup i montaż jednego źródła ciepła do celów ogrzewania lub ogrzewania i c.w.u. w danym budynku/lokalu mieszkalnym. Wyjątek stanowi pompa ciepła powietrze/powietrze, a także ogrzewanie elektryczne⁵¹, które może się składać z kilku urządzeń trwale zainstalowanych w budynku/lokalu mieszkalnym, tworzących system ogrzewania tego budynku/lokalu mieszkalnego.
2. Wymieniane źródło ciepła na paliwo stałe musi być trwale wyłączone z użytku. Potwierdzeniem trwałego wyłączenia z użytku źródła ciepła na paliwo stałe jest imienny dokument zezłomowania /karta przekazania odpadu/formularz przyjęcia odpadów metali lub inny dokument jednoznacznie potwierdzający ten fakt w przypadku braku możliwości dostarczenia wyżej wymienionych. Dopuszcza się pozostawienie w budynku/lokalu mieszkalnym pieców kaflowych lub kominków, jednak muszą być one trwale odłączone od przewodu kominowego, co oznacza trwałe wyłączenie z użytku i musi być to potwierdzone odpowiednim protokołem kominiarskim wydanym przez mistrza kominiarskiego lub protokołem wystawionym przez osobę posiadającą uprawnienia budowlane w odpowiedniej specjalności, jeżeli zakres posiadanych uprawnień obejmuje ocenę danego rodzaju instalacji lub przewodu.

⁴⁹ Rejestr osób uprawnionych do sporządzania Świadectw Charakterystyki Energetycznej, o którym mowa w art. 31 ust. 1 pkt 1 Ustawy z dnia 29 sierpnia 2014 r. o charakterystyce energetycznej budynków.

⁵⁰ Nie będą dofinansowywane zadania niewchodzące w zakres przedsięwzięcia wskazany w Dokumencie podsumowującym audyt energetyczny budynku/lokalu mieszkalnego.

⁵¹ Ogrzewanie elektryczne (inne niż pompa ciepła) może być kosztem kwalifikowanym pod warunkiem złożenia wniosku o dofinansowanie oraz zakupu (wystawienie faktury lub równoważnego dokumentu księgowego) i montażu tego rodzaju źródła ciepła do końca 2026 r.

10.Szczegółowe kryteria wyboru przedsięwzięć

KRYTERIA FORMALNE			
Lp.	Nazwa kryterium	TAK	NIE
1.	Wniosek jest złożony w terminie określonym w regulaminie naboru		
2.	Wniosek jest złożony na obowiązującym formularzu i w wymaganej formie		
3.	Wniosek jest kompletny i prawidłowo podpisany, wypełniono wszystkie wymagane pola formularza wniosku oraz dołączono wszystkie wymagane załączniki		
4.	Wnioskodawca mieści się w katalogu Beneficjentów, określonym ust. 8 Programu		
5.	Cel i rodzaj przedsięwzięcia jest zgodny z Programem		
6.	Okres realizacji przedsięwzięcia jest zgodny z Programem		
7.	Forma i intensywność wnioskowanego dofinansowania jest zgodna z Programem.		

Niespełnienie któregośkolwiek z kryteriów formalnych powoduje odrzucenie wniosku.

KRYTERIA MERYTORYCZNE			
Lp.	Nazwa kryterium	TAK/ NIE DOTYCZY	NIE
1.	Koszty kwalifikowane są zgodne z Programem, w tym w szczególności z Załącznikiem nr 2 – Koszty kwalifikowane oraz maksymalny poziom dofinansowania		
2.	W przypadku przedsięwzięcia obejmującego wymianę źródła ciepła, budynek/lokal mieszkalny, którego dotyczy wniosek o dofinansowanie wyposażony jest wyłącznie w źródło lub źródła ciepła na paliwo stałe niespełniające wymagań minimum 5 klasy według normy przenoszącej normę europejską EN 303-5 i wszystkie te źródła ciepła ulegną likwidacji i wymianie na źródło ciepła wskazane jako koszt kwalifikowany w Załączniku nr 2 do Programu.		
3.	W przypadku przedsięwzięcia nieobejmującego wymiany źródła ciepła, budynek/lokal mieszkalny, którego dotyczy wniosek o dofinansowanie jest wyposażony w źródło ciepła inne niż na paliwo stałe lub w źródło ciepła na paliwo stałe spełniające wymagania minimum 5 klasy według normy przenoszącej normę europejską EN 303-5.		
4.	Po zakończeniu realizacji przedsięwzięcia w budynku/lokalu mieszkalnym wszystkie zainstalowane oraz użytkowane urządzenia służące do celów ogrzewania lub przygotowania ciepłej wody użytkowej będą spełniać warunki określone w ust. 9.3.1. pkt 14.		

5.	Przedsięwzięcie objęte dofinansowaniem prowadzi do osiągnięcia określonego zapotrzebowania na energię użytkową do ogrzewania budynku/lokalu mieszkalnego wskazanego w tabeli w ust. 9.2.2. (wartość wskaźnika docelowego dostosowana jest do rodzaju realizowanego przedsięwzięcia zgodnie z tą tabelą) Po realizacji przedsięwzięcia budynek/lokal mieszkalny osiągnie odpowiedni standard energetyczny, wymagany w zależności od rodzaju przedsięwzięcia, wskazany w tabeli w ust. 9.2.2.		
----	---	--	--

Niespełnienie któregokolwiek z kryteriów merytorycznych powoduje odrzucenie wniosku.

11. Postanowienia dodatkowe

1. Dofinansowanie będzie udzielone każdemu Wnioskodawcy, który spełni warunki Programu, pod warunkiem dostępności środków finansowych w naborze do Programu.
2. Lista banków udzielających kredytu objętego dofinansowaniem w ramach Programu publikowana jest na stronie internetowej www.czystepowietrze.gov.pl oraz na stronach internetowych wfośigw.
3. Listy gmin, które zawarły porozumienia w sprawie realizacji Programu publikowane są na stronach internetowych poszczególnych wfośigw.
4. Lista operatorów działających na rzecz beneficjentów Programu publikowana jest na stronie internetowej www.czystepowietrze.gov.pl oraz na stronach internetowych wfośigw.
5. NFOŚiGW/wfośigw może dokonać kontroli przedsięwzięć samodzielnie lub poprzez podmioty zewnętrzne od daty złożenia wniosku o dofinansowanie, w trakcie realizacji oraz w okresie trwałości (w tym kontroli krzyżowej przedsięwzięć realizowanych/zrealizowanych przez beneficjenta lub małżonka beneficjenta na terenie całego kraju).
6. Przedsięwzięcia mogą podlegać kontroli lub audytowi dokonywanym przez uprawnione instytucje i organy, samodzielnie lub przez podmioty zewnętrzne, od daty złożenia wniosku o dofinansowanie, w trakcie realizacji oraz w okresie trwałości, zgodnie z przepisami prawa krajowego i unijnego oraz dokumentami, w tym wytycznymi właściwego ministra, dotyczącymi środków pozyskiwanych na realizację Programu z budżetu Unii Europejskiej w ramach perspektywy finansowej 2021-2027 oraz środków finansowych, którymi Polski Fundusz Rozwoju S.A. z siedzibą w Warszawie ma prawo i obowiązek dysponować w trybie i na zasadach określonych w umowie o wykonywanie zadań związanych z realizacją Planu Rozwojowego, o której mowa w art. 14ln ust. 5 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, realizacją pożyczki dla Polski w ramach instrumentu finansowego Banku Światowego Program for Results oraz finansowaniem z Funduszu Modernizacyjnego, o którym mowa w art. 10d dyrektywy 2003/87/WE.
7. Okres trwałości wynosi 5 lat od daty zakończenia przedsięwzięcia. W okresie trwałości beneficjent nie może zmienić przeznaczenia budynku/lokalu z mieszkalnego na inny, nie może zdemontować urządzeń, instalacji oraz wyrobów budowlanych zakupionych i zainstalowanych w trakcie realizacji przedsięwzięcia z wyjątkiem wymiany wadliwych instalacji lub urządzeń na inne o parametrach nie gorszych od urządzeń zdemontowanych, a także nie może zainstalować dodatkowych źródeł ciepła, niespełniających warunków określonych w ust. 9.3.1. pkt 14.
8. W ramach Programu nie udziela się pomocy publicznej.
9. Na jeden budynek/lokal mieszkalny może zostać udzielona i wypłacona dotacja na podstawie jednego wniosku o dofinansowanie. Nie wlicza się do tej liczby wniosków o dofinansowanie, na podstawie których udzielono i wypłacono dofinansowanie w wersjach Programu obowiązujących do dnia 28.11.2024 r. oraz wniosków na podstawie których udzielono lub wypłacono dofinansowanie w

- ramach części 4) lub 5) Programu, z wyjątkiem wniosków o dofinansowanie do kompleksowej termomodernizacji w rozumieniu Programu obowiązującego od 03.01.2023 r. do 28.11.2024 r. W przypadku gdy we wcześniejszych wersjach Programu były już składane wnioski o dofinansowanie na dany budynek/lokal mieszkalny, kolejny wniosek o dofinansowanie może zostać złożony na inne koszty kwalifikowane niż dofinansowane wcześniejszą dotacją/wcześniejszymi dotacjami, pod warunkiem zakończenia i rozliczenia wcześniejszego przedsięwzięcia/wcześniejszych przedsięwzięć.
10. W sytuacjach niezależnych od beneficjenta, których następstw nie mógł uniknąć mimo zachowania należytej staranności, na uzasadniony wniosek beneficjenta, wfośigw może przedłużyć maksymalny okres realizacji przedsięwzięcia o okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, jednak nie dłużej niż do 30.06.2032 r.⁵²
 11. W przypadku wniosku o dofinansowanie w formie dotacji na częściową spłatę kapitału kredytu bankowego składanego w banku, który przystąpił do Programu, dofinansowanie jest udzielane dla budynku mieszkalnego jednorodzinnego, jeżeli dla tego budynku lub nieruchomości gruntowej, na której posadowiono ten budynek, została założona księga wieczysta.
 12. Nie są kwalifikowane koszty w ramach Programu w sytuacji, gdy małżonek beneficjenta pozostający z nim w ustawowej wspólności majątkowej, jako osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą, dokonuje sprzedaży lub dostawy lub wykonuje usługę i wystawia fakturę lub równoważny dokument księgowy na beneficjenta.
 13. Beneficjenci są zobowiązani do postępowania z odpadami powstałymi w wyniku realizacji przedsięwzięcia zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa zawierającymi regulacje w tym zakresie.

⁵² Treść pkt 10 rozumie się w ten sposób, że możliwe jest wielokrotne przedłużanie okresu realizacji przedsięwzięcia, każdorazowo o okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, jednak nie dłużej niż data graniczna wskazana w tym punkcie.